

577.4

П78

Міністерство освіти України
Українська екологічна академія наук
Криворізький державний педагогічний університет
Українське ботанічне товариство
Криворізьке відділення національного
екологічного центру України

**ПРОБЛЕМИ
ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ТА
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОЛОГІЇ**

(Матеріали II міжнародної наукової конференції:
20-21 грудня 2000 року, м. Кривий Ріг)

I частина

Кривий Ріг
2000

СТЕОРЕОЕКОЛОГІЧНІ ВАРІАНТИ ЛАБОРАТОРНО-ПОЛЬОВИХ ДОСЛІДІВ ЗА КУЛЬТУРНИМИ РОСЛИНАМИ

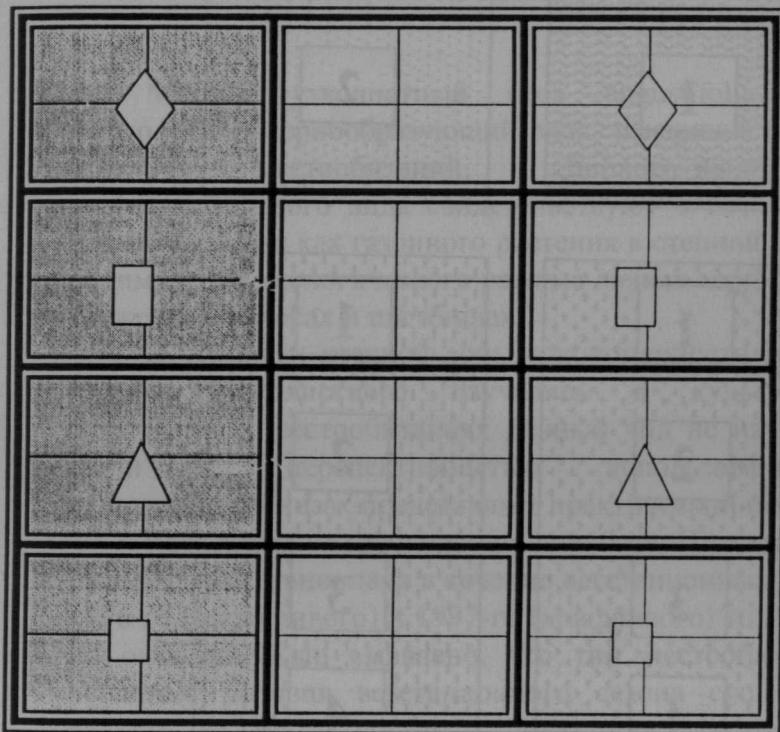
В.І. Шанда, Є.Д. Ющук, С.Г. Удод

Біологічна значущість простору, захопленого чи обмеженого тілами живих організмів або їх частинами в його різних проявах, об'ємах, формах і динаміці є однією з малоз'ясованих проблем стереоекології (Шанда, 1999).

Встановлені індивідуальні та групові ефекти трав'яних культурних рослин в суцільних і розчленованих (мал. 1) фонових посівах (Чорнобривенко, 1956; Шанда, 1969, 1971), в радіальних посівах (Юрин, 1966) дозволили одержати попередні відомості про можливу роль конфігурації площі живлення у взаєминах рослин. Коли індивідуальні площі живлення рослин кукурудзи

залишалися незмінними (0,49кв.м) в оточенні того чи іншого виду, але мали форму трикутника, квадрата, прямокутника, кола, то її корені відповідно росли в призмах, паралелепіпедах, циліндрах, контури яких складали корені оточуючого кукурудзу виду (гречка, квасоля, соя, пуг).

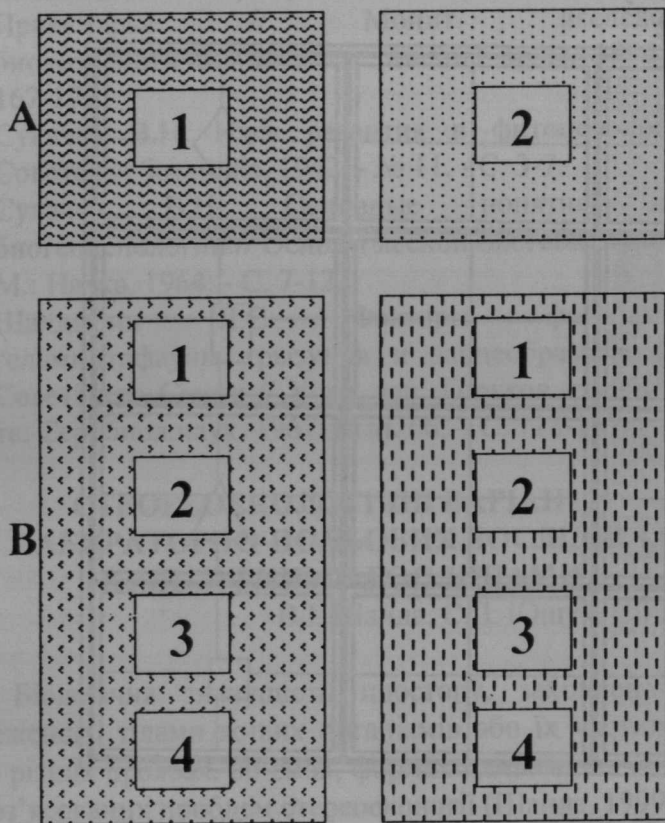
Мал. 2

Мал. 2. Рівновеликі, різної конфігурації площі живлення одного виду на різних фонах

Така дослідницька різноваріантна модель стереоскологічного вивчення взаємин видів може бути розширена та модифікована як для поглибленого вивчення (з повторностями та динамікою за декілька років)

так і для демонстраційних цілей. Однією з таких модифікацій є поєднання фонового та конфігураційного підходів (мал. 1), коли на суцільному фоні створюються рівновеликі різної форми вільні ділянки для вивчення індивідуальних реакцій того чи іншого виду.

Мал.1. Фонові посіви: розчленовані (А) і суцільні (В) та види, які вивчаються

В морфології рослинних угруповань стереометричні показники видів, їх багато обумовлені просторові параметри, об'єми і форми захоплених просторів

маловраховується, тому розширення уявлень в цьому напрямку є достатньо аргументованими.